

4. Els anys 70: conflicte social i crisi econòmica

LA DICTADURA FRANQUISTA II: els anys 60 i 70

Configuració de l'oposició d'esquerres

**FINALS DELS ANYS 60
– INICIS DELS 70**

Les **oposicions al règim** van anar agafant força, i el grau de la contestació social fou també creixent (al temps que la repressió policial).

Configuració d'una **oposició plural però força unida**: sectors crítics de l'Església, món universitari, moviments obrers i veïnals, nacionalisme basc i català, grups liberals ... a més dels partits democràtics i d'esquerres i dels sindicats des de la clandestinitat.

El fort **augment de la inflació**, el manteniment dels **salaries baixos** i les **pèssimes condicions laborals** van produir un **increment de la conflictivitat i noves onades de vagues** arreu del país (com a Barcelona el 1971 ...).

Important enfortiment dels principals partits opositors de l'esquerra comunista: el **PCE** i el **PSUC**.
Procés de renovació i expansió del **PSOE** (Congrés de Suresnes, 1974).

Aparició de nous **grups d'extrema esquerra**, de caràcter **radical i revolucionari**, que preconitzaven la violència com a mitjà de lluita política contra la dictadura.

La Brigada Político – Social i els “grisos”

Ja l'any 1941 el règim franquista havia reestructurat els cossos de la Policia per a la persecució i repressió de la dissidència política.

Creació de la **Brigada Político – Social**, encarregada de la vigilància i repressió dels grups d'oposició antifranquista i els grups socials en general. Van ser molt actius als anys 60 i 70.

Aquest cos especialitzat de la policia, depenent de la **Dirección General de Seguridad**, va ser especialment temut pels seus mètodes d'infiltració en els grups socials i **l'ús de la tortura** per obtenir confessions. Van ser especialment conegudes les Comissaries de Puerta del Sol a Madrid, i de Via Laietana a Barcelona.

La Brigada Político – Social i els “grisos”

Als carrers, la repressió dels actes públics de l'oposició, reunions i assemblees o de les manifestacions estava en mans de l'anomenada **Polícia Armada**, coneguts com els “Grisos” pel color del seu uniforme.

Suresnes i la renovació del PSOE

EL CONGRÉS DE SURESNES

Entre l'11 i el 13 d'octubre de 1974 es va celebrar a la localitat francesa de Suresnes el **XIIIè Congrés del PSOE**.

En aquest Congrés es va imposar l'**opció renovadora** encapçalada pel "*clan de los sevillanos*", amb **Felipe González** ("Isidoro") i **Alfonso Guerra** ("Andrés"), sobre els dirigents històrics del partit. El Congrés va resoldre, entre d'altres, la **defensa de la llibertat dels presos polítics**, el **pluralisme polític**, el **dret de vaga** i el **dret d'autodeterminació** de les nacions ibèriques (com la catalana o la basca).

L'oposició antifranquista a Catalunya

Desembre de 1969
COORDINADORA DE FORCES
POLÍTIQUES DE CATALUNYA

Es va crear la **CFPC**, formada per la major part dels partits polítics catalans (republicans, socialistes, liberals, comunistes, carlins ...), amb l'**objectiu comú de restablir un govern de la Generalitat** quan es produís la mort del dictador.

1971 – 1977
ASSEMBLEA DE CATALUNYA

El 7 de novembre de 1971 naixia l'**Assemblea de Catalunya**, que va aglutinar l'oposició catalana antifranquista fins a la mort de Franco, sota les reivindicacions recollides en el conegut "**Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia**".

Assemblea de Catalunya

1

La consecució de l'amnistia general dels presos i exiliats polítics.

2

L'exercici de les llibertats democràtiques fonamentals: llibertats de reunió, d'expressió, d'associació —inclosa la sindical—, de manifestació i dret de vaga, que garanteixin l'accés del poble al poder econòmic i polític.

3

El restabliment provisional de les institucions i dels principis configurats en l'Estatut de 1932, com a expressió concreta d'aquestes llibertats a Catalunya i com a via per arribar al ple exercici del dret d'autodeterminació.

4

La coordinació de l'acció de tots els pobles peninsulars en la lluita democràtica.

7 de novembre de 1971.

Nº 006178 B

Va celebrar la **primera assemblea el novembre de 1971**. Bona part dels seus dirigents foren detinguts a una reunió a l'octubre de 1973 (la "caiguda dels 113"), que va desencadenar en una gran campanya de suport a Catalunya i a nivell internacional.

La Crisi del Petroli

1973

S'inicià una dura crisi econòmica mundial deguda a un gran i ràpid augment en el preu del petroli.

Fora **devaluació del dòlar** (Guerra de Vietnam) i exhauriment de les reserves petrolieres dels Estats Units.

Els països de l'**OPEP** van decidir aturar el subministrament de cru als països occidentals.

GUERRA DEL IOM KIPPUR (Quarta guerra araboisraeliana, octubre de 1973, amb Egipte i Síria).

La **creixent demanda i el boicot de l'OPEP** va afectar greument a les economies occidentals, acostumades a comptar amb una font d'energia abundant i molt barata fins aquell moment.

La crisi afectà especialment a les economies més febles, i sobretot a **Espanya**, que havia experimentat un gran creixement en la dècada anterior, però amb una **economia molt poc competitiva** i amb una **gran debilitat estructural**.

Les conseqüències de la crisi del petroli a Espanya

CONSEQÜÈNCIES INTERNES

- Encariment dels costos per a les empreses i reducció dels seus beneficis.
- Precarització del mercat laboral i reducció dels salaris.
- Fort augment dels acomiadaments i de l'índex d'atur.
- Caiguda del consum i tancament de botigues i comerços.

CONSEQÜÈNCIES EXTERNES

- Interrupció dels moviments emigratoris a l'exterior. Retorn dels immigrants.
- Interrupció del flux de divises dels emigrants espanyols.
- Forta baixada del turisme estranger.
- Reducció de les exportacions.
- Dificultats per al finançament de les empreses i de l'Estat.

La gestió del règim davant la crisi i l'atur

Les autoritats econòmiques franquistes foren del tot incapaces de **prevenir l'impacte de la crisi** ni d'alleugerir o compensar els seus efectes, ni van dur a terme reformes o mesures per contenir-la.

Aquesta situació econòmica contribuï a endurir encara més la **crisi social i l'extensió de l'oposició** contra el règim.

Espanya no comptava, a l'inici dels 70, amb recursos ni estratègies de tipus econòmic o social per ajudar a les empreses ni als treballadors afectats per la crisi, ni comptava amb un **sistema de prestacions socials** suficient per a la població que es quedava sense feina.

EL FENOMEN DE L'ATUR A ESPANYA

L'atur es va situar al voltant de **800.000 a 900.000 persones**, a manca de registres fiables, i la inflació va superar el **20%**.

(La població espanyola, segons el cens de 1970, era de 33.956.000 habitants).

El president nord-americà Richard Nixon va visitar Espanya l'octubre de 1970. A la foto veiem a Franco rebent-lo a l'aeroport de Barajas. Franco tenia ja 78 anys.